

Course Book

رهوشتی پیشه‌یی گرینگیکی زۆری هه‌یه، ئه‌ویش به‌هۆی دروستکردنی کاریگه‌ری له ژيانی پیشه‌یی ته‌ندوستی و تاقیگه له داها‌توو كه‌وا راپه‌ران‌دنی هه‌موو كاروچالاکیه‌كانیان ده‌وستیته سه‌ر شیوازی هه‌لسووكه‌وت و رفتاریان له‌گه‌ل نه‌خۆش و خه‌لكی، له ناو دام و ده‌زگاكان ته‌ندروستی‌ه‌كان و كاری رۆژانه‌ی، كه‌واته ده‌توانین ب‌لین به‌هۆكاریک داده‌نریت بۆ قوتابی كه له‌ریگه‌ی ئەم كۆرسه‌وه قوتابی شاره‌زای كۆمه‌لیك پرنسیپ و یاسای ره‌فتاری فیری ده‌بیت كه‌پییوسته چۆن مامه‌له له‌گه‌ل فه‌رمانبه‌رو نه‌خۆش و هاو‌لاتی ب‌كریت ماف و ئه‌ركه‌كانی چیه؟ گرینگی ئەم كۆرسه‌ ده‌گه‌ینه ئه‌و ئه‌نجامه‌ی كه‌وا سه‌ركه‌وتنی كارمه‌ندی تاقیگه له‌كاره‌كانیان ده‌وستیته سه‌ر چۆنیه‌تی ره‌فتارکردن له‌گه‌ل ده‌وروبه‌ر .

Course Description

- تیگه‌یشتنی چه‌مکی سه‌ره‌کی كۆرسه‌كه
- چه‌مکی بابه‌تی ره‌وشتی پیشه‌یی به‌مانایی بوونی كۆمه‌لیك بنه‌مایی ره‌فتاری و شاره‌زاكردنی په‌رستار پیان به‌شیویه‌کی باش وورد.
- بنه‌ماو ب‌یردۆزی كۆرسه‌كه:
- گرینگترین بنه‌ماو بنچینه‌و ب‌یردۆزه‌كانی ره‌وشتی پیشه‌یی ده‌گه‌ریته‌وه سه‌ر بوونی سه‌رچاوه‌كانی ره‌وشتی پیشه‌یی هه‌بوو له ناو ده‌زگا ته‌ندروستی‌ه‌كان.
- زانینی ته‌واو به‌ لایه‌نه گرنگیه‌كانی بابه‌ته‌كه:
- 1- له‌به‌رئه‌وه‌ی پیشه‌یی تاقیگه به‌ پله یه‌ك مرؤفدۆستییه بۆیه خۆیندنی ره‌وشتییه پیشه‌یی زۆر گرینگه.
- 2- تاو‌كو كارمه‌ندی تاقیگه به‌به‌رده‌وامی په‌یوه‌ست بیت به‌لایه‌نی ره‌وشتی و یژدان و گرینگی پیدان.
- زانینی و تیگه‌یشتنی پیویست بۆ دا‌بین کردنی هه‌لی كاردن كاتیک كارمه‌ندی تاقیگه رازابیته‌وه به ره‌وشتی جوانی و هه‌لسووكه‌وتی باش كه ئەم بابه‌ته رۆلیکی گرینگی هه‌یه له به‌رووپیش‌بردنی لایه‌نی كه‌سایه‌تی ره‌وشتی كارمه‌ندی تاقیگه ، ئه‌وا له هه‌موو شوین ده‌زگایه‌ك به‌به‌رده‌وامی جیگای دبیته‌وه و كاری خۆی ده‌بیت.

Course objectives

-فیرکردن و راهینانی قوتابیان به‌بنه‌ماو پرنسیپه‌كانی ره‌وشتی و ره‌فتاری به‌شیوازیکی

توكمه وياسايي دور لههر هه لهيك له داهاتوو.

2- فيركردنى قوتابي شيكارى نه خوشيه كان له سهر جيا كردنه وهى جوره كانى رفتارى راست وچهوت له يه كترى له كاتى راپه راندنى كاره كانى.

3- نه نجامدان وجيبه جيكردنى كارو چالاكيه تهن دروستيه كان وگفتوگوكردن له گهل لايه نى به رامبه ر كاتيك شيوازيكى فهرمى هه بيت بؤ به رژه وهندى گشتى له ريگه ي رفتارى ويستراو.

4- فيركردن وراهينانى قوتابي له سهر پياده كردن وجيگركردنى مافه وئه ركه كانى له ريگه ي بابه تى رهوشتى پيشه يي.

5- فيركردنى قوتابي له باره ي رهوشتى رۇشنبيري وسايكولۇجي وكۇمه لايه تى.

6- شاره زاكردنى قوتابي شيكارى نه خوشيه كان له سهر چۇنيه تى په يوه نديكردنى پيشه يي له رووى شيوازي قسه كردن ودهربرينه ئه رينه يه كان.

7- ئاشناكردنى قوتابي له سهر رۇل وگرينگى كارمه ندى تاقىگه له بوارى تهن دروستى وبه رده وام خۇ به روو پيشبردن.

ئاشناكردنى ته واوى قوتابيان به م بابه ته به ته واوى وچۇنيه تى ناسينه وهو په يبردن به چۇنيه تى هه لسووكه وتكردن له گهل ژينگه ي ناو دهزگا تهن دروستيه كان وشاره زا بوون له ريگا وميتوده جيهانيه كانى رفتاركردن

Student's obligation

له گرينگترين ئه ركه كانى قوتابي برىتين له:

1- ئاماده بوون له محازرهو په يوه ست بوون به كاتى دياريكراو.

2- جيبه جيكردنى هه موو ئه رك چالاكيك كه مامۇستا پيده سپيريت وهكو ئاماده كردنى سمينارو وراپۇرت و تاقىكردنه وه..هتد.

3- ئاگادار بوون و تركيز خستنه سهر بابه تى رهوشتي پيشه يي به مه به ستى په يوه ست بوونيان له داهاتوو.

4- قوتابى به شيوه ي گروپ كارده كهن، ودابه شكروان به پيى بوونى ژماره ي قوتابى له

هۆل، تاوهكو به جوانترین شیوه بابهتهکه وره بگرن، وهزانیاری له بارهی چۆنیهتی رفتارکردن به باشی گفتوگوبکریت.

Required Learning Materials

به شیویهکی گشتی تیکه له له به کارهینانی داتاشؤپاوه رپۆینت و پیدانی ملزمه و وایت بۆرد روونکردنه وهی بابهتهکه به ریگایی باسکردن و روونکردنه وه و دواتر گفتوگۆ و پرسیارو وهلام و دروسنکردنی گروپات و اتا هه موو ریگایهکی نوێ پهیره و دهکه م به مه بهستی فیرکردن و تیگه یشتنی قوتابی.

Evaluation

Task		Weight (Marks)	Due Week	Relevant Learning Outcome
Paper Review		1	1	
Assignments	Homework	1	4	
	Class Activity	2	2	
	Report	2	1	
	Seminar	2	1	
	Essay	0	0	
	Project	0	0	
Quiz		1	4	
Lab.				
Midterm Exam		1	2	
Final Exam		1	2	

Specific learning outcome:

به هۆی بابهتی رهوشتی پیشهیی قوتابی په رستاری شارهزای و ئاشنا بوونی Familiar له چۆنیهتی رهفتارکردن له کاتی کارکردن Job له گهله مرؤفهکان، یان رهفتاری تاکه له کارکردن ولیهاتووی Skill له روو ریکخستن و پلانندان و یاساکانی رهفتارکردن له گهله خهلهک و په یوهست بوون به کاتهکانی کارکردن.. هتد زیاتر ده بییت.

گونجاندنی ناوه رۆکی کورسهکه به پتویستی دهره وه و بازاری کار

له بهر ئه وهی کارمهندی تاقیگه رۆلیکی گرینگ و بنه رتی ههیه له بواری ته ندرورستی و پالپشتیکی

بەھیزی نەخۇشە Patient، بۇیە بەھۇي پابەندبون بە رەوشتی پیشەى زۇر گرینگە دەبیت، ورۇژانە ئەو رەوشتە پیشەیان بۇ دووبارە دەبیتە وەبەتایبەتی لە کاتی پەیوہندیکردن بە نەخۇش و خیزانەکانیان وھاوپیشەکانی،بۇیە پیویستە بەبەردەوامی پەیوہست بن بە یاساو ریساکانی رەوشتی پیشەیی چونکە رۇلیکی گرینگى ھەیە لە شارەزابون لەکارکردن، وسەرئەنجام پەرستار دەبیتەکەسیک ویستراو .

قوتابی چی نوئ فیردەبیت لە رینگەى پیدانی ئەم کۆرسەوہ؟
بەھۇي ئەم کۆرسی خویندنی بابەتی رەوشتی پیشەیی فیری چۇنیەنی ھەلسوکەوتکردن لەگەل خەلکی بەگشتی ونەخۇش وخەلکی ناو نەخۇشخانە، وسەرئەنجام کارمەندی تاقیگە دەبیتە کەسیکی سەرکەوتوو لەبواری پیشەیی تاقیگە

• سەرچاوە بنەرەتیەکان وسەرچاوەى سوودبەخش

1–Jinny Wacker,Legal and Ethical Issues, Fourth Edition, University of North Dakota, USA, 2006.

2–Singer, Writings on an ethical life ,Harper Collins Publishers, London,(2000).

3–Aiken.T.D,Legal,ethical,and political issues in nursing,Philadelphia,USA,1994.

4–Lamm R,The ethics of Excess, Hasting Center,USA,1999.

• گۆفار و ریڤیوو (ئینتەرنیت)

5–NIT 2 (Ethics in Business) – Scribd

<https://www.scribd.com/doc/.../UNIT-2-Ethics-in-Busine>

6–What are professional ethics? definition and meaning

www.businessdictionary.com/.../professional-ethics.html

7–Nursing Ethics | Canadian Nurses Association

<https://www.cna-aiic.ca/en/on...nursing/nursing-ethics>

تعريف التمريض - گیبیک-8

tabebak.com/DefinitionfNursing.htm

Course topics (Theory)	Week	Learning Outcome
ناساندنی رهوشتی پیشه‌یی وگرینگترین سه‌رچاوه‌و به‌ها وپرنسیپه‌کانی	یه‌که‌م	
چه‌مکی پیشه‌یی ته‌ندروستی و تاقیگه	دووه‌م	
ناساندنی کارمه‌ندی تاقیگه‌وسروشتی کارکردنی	سییه‌م	
ئامانجه‌گشتیه‌کان و بیری‌دوزه‌کانی ته‌ندروستی	چواره‌م	
کاریگه‌ریه‌کانی رهوشتی پیشه‌یی له‌سه‌ر تاقیگه	پینجه‌م	
سیفه‌ته‌گشتیه‌کانی کامه‌ندی تاقیگه	شه‌شه‌م	
چون‌ده‌بیته‌کارمه‌ندیکی تاقیگه‌ی زیره‌ک و یستر او(مرغوب)	هه‌فته‌م	
به‌رپرسیاریه‌تیه‌کانی پیشه‌یی تاقیگه	هه‌شته‌م	
گرینگترین مافه‌کانی کارمه‌ندی تاقیگه	نویه‌م	
پابه‌ندبوونی کارمه‌ندی تاقیگه‌به‌یاسا‌کانی ده‌زگای ته‌ندروستی	دهیه‌م	
چونیه‌تی قسه‌کردنی کارمه‌ندی تاقیگه	یازدهیه‌م	
وشیوه‌ی لاشه‌ی وژی‌ریی کارمه‌ندی تاقیگه	دوازدهیه‌م	
شیوه‌ی رهوشتی ده‌رونی کارمه‌ندی تاقیگه	سیزدهیه‌م	

شيوه‌يي كۆمەلايه‌تى ورۇشنىبيري وپيشه‌يي تاقىگە	چواردىيەم	
شيوه‌يي پيشه‌يي كارمەندى تاقىگە	پازدىيەم	
ئاداب وريسا گىشتىيەكانى ئەنجامدانى پيشه‌يي تاقىگە	شازدىيەم	
ئەركەكانى كارمەندى تاقىگە بەرامبەر تەندروستى گىشتى	حەقدىيەم	
هەلە ي كارمەندى تاقىگە	هەژدىيەم	
ھندىك لەو كىشانەي كە رووبەرووي كارمەندى تاقىگە دىنەوہ	نۆزدىيەم	
گرىنگىترىن شيوەكانى كەمتەرخمى(اهمال) كارمەندى تاقىگە	بىستەيەم	
مافەكانى نەخۇش	بىست ويەك	
ھونەرى پەيوەندىكىردن لەگەل نەخۇش	بىست ودوو	
ئاستىنگەكانى پەيوەندىكىردن	بىست وسى	
كەسايەتى	بىست وچوار	
جورەكانى كەسايەتى	بىست ويىنجەيەم	

ھندىك نمونەي كەسايەيتى

(OHS)چەمكى سەلامەتى پيشه‌يي)

سەلامەتى پيشه‌يي بۇ كارمەندى تاقىگە

گرىنگىترىن رىساكانى سەلامەتى

بوارەكانى كاركىردنى كارمەندى تاقىگە

Questions Example Design

ھەلىژاردن:

1-پيشەى تاقىگە لە رەفتار كوردنى لە گەل نە خۇش بە كۇمەلىك ھۇكارى مروقى...../كارىگەرى(دەرونى، كۇمەلايەتى، ياسايى، ھى تر).

2- يارمەتيدانى نە خۇش وبەر جەستە كوردنى گشت پىداويستەكانى .....(ئابورى، ياسايى، رەوشتى)

دارشتن:

ئەم زاراوہ پيشەيانى پەرستارى شيبكەرەوہ

1- روستى پيشەيى 2- بەدوادا چونەكانى كارمەندى تاقىگە

2. راست وچەوت.:

آ- لەسەرەتادا پيشەيى كارمەندى تاقىگە وەكو خزمەتگوزارىكى كۇمەلايەتى سەرپىلدا؟

ب-پیشه‌یی کارمندی تاقیگه زور جیاوازه له پیشه‌کانی تر؟

1. *Compositional*: In this type of exam the questions usually starts with Explain how, What are the reasons for...?, Why...?, How....?

With their typical answers

Examples should be provided

2. *True or false type of exams*:

In this type of exam a short sentence about a specific subject will be provided, and then students will comment on the trueness or falseness of this particular sentence. Examples should be provided

3. *Multiple choices*:

In this type of exam there will be a number of phrases next or below a statement, students will match the correct phrase. Examples should be provided.

Extra notes: لیره ماموستای وانه بیژر ده توانیت تبیین و کۆمه‌ینتی خۆی بنوسیت بۆ ده‌وله‌مه‌ندکردنی په‌رتووکه‌که‌ی. وه‌کو تبیینی بابه‌تی ره‌وشتی پیشه‌یی زور گرینگه به تایبه‌تی بۆ قوتابییانی شیکاری، به‌لام وا به‌باشده‌زانم قوتابیه له ئیستاوه به‌شیوه‌ی پراکتیکی له‌ناو نه‌خۆشخانه‌کان تبیینی بکات واتا به‌شیوه‌ی کرداری قوتابی له‌سه‌ر یاساو ریساکانی ره‌وشتی پیشه‌یی رابه‌یندرین نه‌ک ته‌نها به‌تیوه‌ری.

External Evaluator

